

Η ΜΑΣΤΙΓΕΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

Η ΤΡΟΜΕΡΗ ΠΑΝΩΛΗΣ ΤΗΣ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

Πώς μεταδόθη η επιδημία. Οι Μασσαλιώτες ανάστατοι. 'Ο θάνατος θέρζει. Παίνα, δυστυχία, ακληρήτης, άσπλαχνία, έγκλη-
ματικές. Πώς οι άνθρωποι πέθαιναν στους δρόμους! Τά ανθρώπινα φαινόμενα. Νεσεκέμοι...φενάις και λησται! 'Ο άφα-
νισμός τών γιατρών. 'Θ τρέμος τών κατοίκων κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΙΑ από τις τρομερότερες επιδημίες που έβρα-
νισαν μ' έθέρσαν την ανθρωπότητα, άνηξε και
ή περίφημη πανώλης της Μασσαλίας, τών έτων 1720
ώ: 1722. 'Η άφορμη που την προκάλεσαν ύπη-
ξαν κείρας ή συχνή και άδιάκοπη έπιχειρίαν της
πόλεως αυτής με τή λιμάνια της 'Ανατολής και ή
ρουπαριότης - πολύ μεγαλύτερη τότε παρά τώρα -
της ίδιας της Μασσαλίας. Μόλις δέ παρουσιάσθη

έμφάνισι γαλοία μ' άλλόκοτη, λόγω τών παράξενων κουστουμιών
που είχαν έπινοήσει για να προφυλαχτούν άπ' τή άρρώστεια. Φο-
ροήσαν ψηλά ξέλινα πέδιλα και είχαν έπιδύσκους στα ρουθούνια
τους και στο στόμα τους. Στο σώμα φορούσαν στενά πάνινα ρούχα
περυσμένα, κ' έμοιαζαν με μούμιες αλυσιταινές! 'Ήσαν τρομακτι-
κόι στή θέα!... 'Όλες αυτές ή προφυλάξεις έβνοηται, απέβησαν
περιττές γιατί άπ' τούς σαράντα γιατρούς που έστάλησαν από
τό Παρίσι στη Μασσαλία, τί τράντα απέθαναν, και για να στα-
λούν μ' άλλοι, έγινε ανάγκη να τους πληρώσουν άδρόστα ποσά
και να έξασφαλισθούν έν περιπτώσει θανάτου των, με μεγάλα Ι-
σούρια έπιδόματα, ή οικογένειες των.

'Η λιτανείας, όπως ήταν φυσικό, δέν έλειψαν και τότε. 'Άλλ'
άντι να κάνουν καλό έβλαψαν γιατί έμπαλάσαν τόν τρομό των
Μασσαλιωτών. 'Η πρώτη λιτανεία έγινε υπό τόνον παραδέσσεως
μέσα από τήν πόλη όλολήθρον τού κλήρου. Δέο ιερείς, τρομεροί
και φοβεροί, έκήρυξαν ότι ό Θεός είχε στείλει τήν επιδημία για να
τιμωρήσει τούς άμαρτωλούς και ότι ή πανώλης δέν ήταν τίποτε
πιοσά στα βάσανα που περιέμεναν τούς άμαρτωλούς στην άλλη
ζωή!... Οι άπλοίοι άνθρωποι ίδίως, ό έπιστοί και ή άρελαίς γυ-
ναίκες κατετρόμαξαν. 'Ένώ πριν απέθαναν μαρτυρικά ύστερα ά-
πό τά κηρύγματα αυτά πολλοί καταλήθησαν από τέτοια άπει-
λυσία, ώστε μή μπορούσαν να συγκρατηθούν κεί, έπεσαν άπ'
τά παρθέτρα!... 'Άλλοι πάλιν που απέμεναν ολομόνητοι μέσ
στό σπίτι τους, που όλοι οι δικοί τους είχαν πεθάνει, καταλε-
βάνοντο από τέτοιο πανικό, ώστε έχύνοντο έξαλλοί στους δρό-
μους κλαίοντας και φωνάζοντας, με μουρλασμένα ρούχα, φο-
ρτώντας τα σώβανά τους!...

Η επιδημία τά κρούσματα έπολλαπλασιάζονταν άμασώς και σε
λίγο ή φρικτή άρρώστεια άπλόθηκε όχι μόνον στη Μασσαλία,
άλλά και σ' άλλες γειτονικές πόλεις.

Στή άρχή ή έπιδημία προσέβαλε τις γυναίκες, τά παιδιά, τούς
βενετημένους και άδύνατους οργανισμούς έν γένει... 'Η άρχή
κάνον δ,τι μπορούσαν για να κρύψουν τό πρόβλημα. Τήν νύχτα,
κρυφά, έπηγαίναν άνθρωποι όπου ύπήρχαν άρρωστοί ή νεκροί και
αυτός μετέφεραν στο νοσοκομείο και στο νεκροταφείο και συγ-
κρίτως σφραγίζαν τά σπείτια τους. Μ' όλα αυτά όμως ή άρρώ-
στεια δέν μπόρεσε να κρατηθή μυστική, και σε λίγο τήν ήξερε
όλη ή Μασσαλία...

Τήν χρονιά έκείνη είχαν γίνει πολλές θύελλες, ή μεγαλύτερη
ήμας έξοσασε ένα μήνα μετά τήν έμφάνισι της επιδημίας. 'Ήταν
μά τρομερή και άφρητάστας ίσχυρή καταιγίδα.

Σε πολλά μέρη έπεσαν νεκροί. Πολλές έκκλησίες και πολλά
κείρια κασετραφισαν. 'Ο τρομός των κατοίκων έφθασεν έτσι στο
παρονο. 'Όσοι μπορούσαν, έφυγαν άπ' τή πόλη. 'Έφυγαν οι έ-
κείμοι, οι δικασται και αυτές άκόμη...
'Εμείς άγκαταλείποντας στην τύχη
τους τις έτοιμόγεννες γοναίκες. Κανείς
δέν ήθελε να μείνει στην κανολάβλητη
πόλη.

'Έσφαγα λίγες μέρες άργότερα μία
τρομερή είδησις κηλορόρησι στη Μασ-
σαλία: 'Η τοπική βουλή της Προβη-
ντίας είχε διατάξει να άποκλεισθή με
έναν στρατιωτική ή Μασσαλία και τα
προάστια της, λόγω της επιδημίας.
'Η άστυκρότερος ποιητής φώτισαν για
κείνος, που θα τολμούσαν να έξουφούν
μ' τή ζώνη αυτή. 'Ακόμη και ή κοινή
από θανάτου!... 'Έτσι οι πάτοικι της
πόλεως, θέλοντας και μή, άδύμαν στη
ροσλαμένη Μασσαλία, περιμένοντας τόν
άναπόδευκτο θάνατό
τους!...

Τό μέτρο τής στρατιωτικής ζώνης έπολλαπλασιόσασε, φυσικό,
τόν τρομό των κατοίκων και ό τρόμος, καθώς έχει παρατηρηθεί
έναν πανώλη, άπλώνει τρομακτική άρρώστεια. Ένας διάσημος
κείμισα γιατρός τού όποιου έζητήθη σχετικώς ή γνώμη, είπεν ότι
έπιδημία είχε τό καλύτερο προφυλακτικό κατά της πανώλης. Και
πράγματι, παρατηρήθη ότι όσοι έφυγαν καλά, όσοι είχαν ζωντανότητα
και δέν είχαν χάσει τό θάρρος τους, τήν έπαθαν λιγώτερο άπ'
τους άλλους. Ποι να τήν εύρισαν όμως οι άμειροι οι Μασσα-
λιώτες τήν εύθυμία μέσα σ' έκείνη τήν κόλασι;
'Ήσαν έξηνελημένοι από τήν έλλειψη τροφίμων, κανείς δέν τους
προσέφερε, ούτε και αυτά τά μοναστήρια στα όποια κατάφευγαν.
Οι πλούσιοι Βενεδικτινοί μοναχοί της μονής τού 'Αγίου Βικτωρίου,
οι όποιοι είχαν μεγάλες ποσότητες τροφίμων, κλεισθήσαν στο μο-
ναστήρι τους, άδιαφορώντας έν ζώσει ή πέθανε ό κόσμος έξω.
'Η όψη της πόλεως είχε πάλι τό άφρητάστας τραγικό και πέν-
θιμο. Κανείς δέν τολμούσε να έξουφίση έξω. Στις όρημας πλα-
τείες έσπαιαν μεγάλες φωτιές ή όποιες άντι να περιορίσουν τήν
έπιδημία, όπως ήλπιζέτο, τήν ηύσαν άντιθέτως με τήν ζώσι
του προσολόθου.

Στους δρόμους δέν άνωλοφορούσαν παρά μόνον γιατροί, μ'

'Υστερα από λίγο άλλο τρομακτικό
παρά έξοσασε στην πόλη. 'Η Μασσαλία
έσφαμα από περιπλανώμενα φαντά-
σματα. 'Όλοι αυτοί ήταν έπίσης πανω-
λόβλητοι, οι όποιοι έξέχοντο στους
δρόμους γιατί δέν είχαν τό θάρρος να
μείνουν στο σπίτι τους, τά γερμάκα
νεκρούς!... Έμειναν έτσι άκτεθειμένοι
τή νύχτα στις άπότομες μεταβολές τού
προβηγασιού κλίματος. Και τό κρύο
μει και τους εύρισσε έξονητημένους άπ'
τήν άρρώστεια τούς άποσελεύων!...

Τού πάκου έπιλητηρούσαν οι δυστυ-
χεις αυτοί τούς ιερείς, να τους στεγά-
σουν στις έκκλησίες, τήν νύχτα. Οι
ιερείς δέν τους άδέχοντο φοβούμενοι μήπως μάνουν στις έκκλησίες
οι άρρωστοί αυτοί που ό έθιμο τά πέθαιναν. Τό μόνο καταφύ-
γιο τους ήταν τό ύπόστεγα τών μαγαζιών. 'Άλλά κ' άπό κεί τους
έδωχαν οι ιδιοκτήται. Ούτε και στις πόρτες άκόμη δέν μπο-
ρούσαν ν' άκουμπήσουν! 'Ήσαν άλειψμένες με άκαθαρότητα, για να
μήν πλησιάζουν οι άρρωστοί! Και έτσι διαχζόμενοι από παντού,
έτοιμόθυμοι στους δρόμους νύχτας όλώλητης, οι έτοιμόθνατοι
έβλεπα στους νεκρούς, έβλεπα στα άμορφα μοιολογημένα πτώματα!
'Η δημοτική άρχή της Μασσαλίας δέν ήπιξε στη περίπτωση
αυτή στο ύψος της άποστολής της. Τά μέσα της ήταν άνεπαρκή.
'Άλλά και τό Παρίσι έδειξε μεγάλη άδιαφορία. Έπεις ένός χη-
ματικού βοηθηματος και τών γιατρών δέν έστειλε τίποτε άλλο
στον δύστυχη πόλη.

'Ο δήμος Μασσαλίας έστησε, κοντά σε' άλλα, πρόχειρες σπηλιές
έξω από τήν πόλη. Κανείς όμως δέν πήγαινε να μείνει σ' αυτές,
γιατί ήταν άκτεθειμένους στον άνεμο. Έπεισθησε και ένα νοσο-
κομείο, με όχι όσο έπρεπε έγκαίριος. Κατά τούς τρεις μήνας που
ήταν στη μεγαλύτερη έντασι της ή επιδημία όλοι οι άρρωστοί
κατάφευγαν στο νοσηλό καλή ένδοχολείο της πόλεως.

Γιά να μήν όμως κανείς έκει έσπρεσε να κινή όλώλητης μάχη
στις πόρτες. Τόσος ήταν ό συνασπισμός έκεί!... Και όσοι έ-
μειναν δέν έβγαγαν ζωντανοί. 'Ο νοσοκόμοι έβροντας ότι ό θά-
νατος ήταν άναπόφευκτος τόν έπιστεύσαν για να ληστώσουν τους
νεκρούς. 'Από νοσοκόμοι έγινον...φονηάδες και λησται!...

Στό άσολο των έγκαταλειπόμενων παιδιών είχαν μαζευθεί
έπίσης τρεις χιλιάδες παιδιά. 'Άλλά και έκεί έγινε, δ,τι και στο
προαναφερθέν νοσοκομείο. Οι όπάλληλοι άντι να δίγουν τις τρο-
φές στα παιδιά, τις έπαλεσαν! Και έτσι, όλα πέθαναν άπ' τήν
παίνα!

'Όπως ήταν φυσικό, παρ' όλη τήν στρατιωτική ζώνη, ή όποια
περιέβαλε τήν Μασσαλία και παρ' όλη τήν άπομόνωσι, ή επιδη-
μία άπλόθηκε και σ' άλλες πόλεις.
Και έγινε και έκεί δ,τι και στην
Μασσαλία, όπως ή άρρώστεια έξα-
κολούθησε, καθώς θα δοξες στο έί-
λο φύλλο, έκεί πολύ άκόμη, με θεά-
ματα άκόμη πιο φρικτά από όσα πε-
ριγράψαμε.

- Και να σκέπτομαι ότι έέ αίτιας
της κινδύνουσα να σκοταθώ και
σκακευθήκα για όλη μου τή ζωή,
αυθόρμητος ό Μάρκος...
Και άρχισα να κλαίω κειρά...
Joseph Montet

